בית ישראל (רוז'ין) — וישב

פרשה וישב שנת תרט"ו

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. פירש"י בקש יעקב לישב כשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף. דהנה כתיב אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה. כי הנה הצדיק רואה ומסתכל בכל דבר בחיות שלו כדכתיב ואתה מחי' את כולם ע"כ מתירא מהשי"ת וזהו יראה עלאה והצדיק שהוא ביראה עלאה אינו חסר כלום וזהו אשרי אדם מפחד תמיד שיש לו יראה עלאה ומקשה לבו זהו מי שאין בו יראת ה' יראת הרוממות יפול ברעה מוכרח ליפול ביראת העונש רצועה רעה לאלקאה בי' וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו ר"ל יעקב הי' לו פחד יצחק אביו כי מגורי הוא לשון יראה ע"כ בקש יעקב לישב בשלוה מחמת שאין חסר לו כלום לאשר התדבק ביראה עלאה אמנם אדם א"א לו להיות עומד כי אם אינו מהלך מעלה מעלה אזי ח"ו יורד מטה וע"כ צריך האדם הצדיק להתאמץ ולהוסיף אומץ בכל פעם בעבודה והנה כתיב שבע יפול צדיק וקם דהצדיק אף שהוא במדרגה גדולה ולעצמו אינו חסר כלום ע"כ מוכרח הוא ליפול ממדריגתו לתוך העוה"ז למען השיב את הנפשות הנדחים להשי"ת וזהו קפץ עליו רוגזו של יוסף כדכתיב ויוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ שהשפיע השפעות לכולם וקפץ על יעקב:

פרשה וישב שנת תרי"ט

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען אלה תולדות יעקב יוסף. אני אומר כתיב אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה אומר אני הענין הוא שצריך כ"א לירא מהשי"ת ולידע שהוא עתיד ליתן את הדין וחשבון כדכתיב והאלקים עשה שיראו מלפניו היינו אלקים הוא מדה"ד ולקבל עליו עי"ז עומ"ש ולידע שמכה"כ ודע כי על כל אלה יביאך אלקים במשפט ואז הוא מקבל מהשי"ת ואינו צריך לבוא ליסורים אבל ומקשה לבו יפול ברעה היינו כשאינו נותן לב לדעת שהכל הוא מהשי"ת וליקח הכל לעבודתו הוא מוכרח לבוא ליסורים כדי שיוכל לקבל שפע וחיות מהשי"ת כדכתיב ודרך חיים תוכחת מוסר היינו כי באמת א"א להביט בשמש כ"א ע"י מגן כך א"א לקבל מהשם אך ע"י צימצו' בחי' אלקי' אך הענין הוא כך אד' הישר שהוא עובד ה' ונותן לב לדעת שבכל דבר יש חיותו ית' כדכתיב ואתה מחי' את כולם ומלכותו בכל משלה ומאמין כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על מוצא פי ה' יחי' האדם אז השי"ת כביכול מתלבש לתת לו שפע וחיות והוא בלי יסורים כדכתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה היינו מדת אברהם ומדה זו נק' מים והטבע של מים לירד למקום הנמוך היינו שהשי"ת ברא את העולם במדה זו בכדי להשפיע שפע לכל העולם רק שהי' מוכרח להיות ע"י צמצום כדכתיב בראשית ברא אלקים אך יש שני בחי' אלקים א' שהשי"ת מצמצם עצמו כביכול להשפיע שפע וחיות לכ"ד ואיתא כשאדם אין לו יראת ה' אז מוכרח לבוא ליסורים כדי שיוכל לקבל מהשי"ת ואז ודרך חיים תוכחת מוסר וא"א לו לבוא לדרך חיים אך ע"י תוכחת מוסר היינו יסורים כי שמש ומגן ה' אלקים וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים היינו כי טבע של מים לירד למקום הנמוך וטבע של אש לעלות למעלה וצריך אדם לכלל שמאלא בימינא ולעבוד לה' גם בכל עניני עוה"ז היינו באכילה ושתי' ושאר ענינים וזה נק' בכל דרכיך דעהו ואז והי' ה' לי לאלקים היינו אז יכול לקבל מדה"ד ברחמים וא"צ לבוא ליסורים אך צריך להיות והחיות רצוא ושוב היינו כשהוא עובד לה' בכל המדות ויש לו יראה עלאה אזי צריך לירד לזה העולם בכדי להעלותו כדכתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה היינו כשהוא למעלה מן המדות צריך להיות שבע יפול צדיק וקם שירד לתוך המדות בכדי להגביה להשי"ת וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען ופירש"י איתא במדרש בקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוה בעוה"ז היינו מגורי ויעקב הי' במדריגה שהי' לו יראה עלאה והי' למעלה מן המדות אלא בכדי שיהי' לו שייכות עם זה העולם להשפיע ולהעלותו קפץ עליו רוגזו של יוסף כדכתיב ויוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ היינו שהי' מוכרח להיות שבע יפול צדיק וקם לעבוד לה' בכל עניני עוה"ז ולהעלות הכל להשי"ת וזהו להצדיק ואדם הפשוט צריך עכ"פ כשעושה עניני עוה"ז להאמין שחיותו הוא מהשי"ת כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם ואז יכול להשפיע לזה הדבר וזהו אשרי אדם מפחד תמיד היינו שמקבל עליו עומ"ש אבל ומקשה לבו יפול ברעה מוכרח לבוא ליראה עלאה רצועא רעה לאלקאה בי' כי שמש ומגן ה' אלקים אני אומר כשאדם עובד ה' צריך להיות והחיות רצוא ושוב היינו לידע שהוא מהשי"ת ולא מכחו ולשבור לבו כדכתיב קטנתי מכה"ח ומכל האמת אשר עשית את עבדך היינו שהוא מהשי"ת ועי"ז צריך לשבור לבו כי מי שיש לו גדלות בעבודה הוא נופל ממדריגתו וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים היינו לידע שהוא מהשי"ת וזהו בקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף שצריך להוסיף בכל פעם בעבודה כי הכל הוא מהשם יתברך:

פרשה וישב שנת כת"ר

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה. כתיב ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים הענין הוא כי צריך האדם קודם הכל לירא מהשי"ת והשי"ת רוצה שירא מלפניו ולפעמים שאין לאדם יראת ה' השי"ת שולח

עליו יסורים כי אית יראה ואית יראה רצועה רעה לאלקאה בי' ואם האדם מתבונן אז שהיסורים הם מהשי"ת בא מזה ליראת ה' זהו לאדם הפשוט אבל להצדיק ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים היינו גם כשהשי"ת מתנהג עמו במדת הטוב והשלום בחי' ה' אז ג"כ ירא מהשי"ת כדכתיב אשרי אדם מפחד תמיד וזהו שאמר יעקב ושבתי בשלום אל בית אבי היינו כמו שאמר ושמרני בדרך הזה ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש שיתנהג עמי במדת הטוב אז ג"כ והי' ה' לי לאלקים בחי יראה מהשי"ת. כתיב סו"מ וע"ט א"א אי אפשר לו לאדם להיות סו"מ אך שיהי' לו מקודם יראה ואז כשבא הרע מפריד הוא ממנו ע"י יראת ה' ולע"ט צריך האדם לראות שיהי' לו השתוקקות לאהבת השי"ת כי לפעמים ע"י יראה יכול האדם לומר מי אנכי לבוא לעבוד להשי"ת בקש שלום ורדפהו זהו דרך הממוצע כי א"א לעבוד לה' אך באהבה ויראה ביחד ואז אורייתא בדו"ר פרחת לעילא כי לפעמים שאדם מתפלל מחשב מי אנכי לעמוד לפני מלך גדול ונורא וירא מהשי"ת אז צריך לבוא למדת אהבה לידע כי השי"ת הוא רחום ושוכן את דכא ולפעמים שאדם מתפלל בגדלות אזי צריך לבוא ליראה לחשוב מי אנכי לעמוד לפני מלך גדול ונורא השי"ב בקש שלום ורדפהו דרך הממוצע וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו מלשון מגור לשון יראה בארץ כנען כי א"א לעבור הרע אך ע"י יראה וזהו שאיתא כשראה יעקב אלופיו של עשו התחיל לירא משל לכת של כלבים וכו'. אלה תולדות יעקב יוסף. פירש"י בקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף היינו כי הצדיק אינו צריך להיות תמיד במדת היראה אך במדת הטוב מטעם כי צריך לעבוד לה' בכל גם באכילה ושתי' ובכל עניני עוה"ז להגביהם לשמו ית' וזהו בחי' בקש שלום ורדפהו לאחוז בשני ראשין באהבה ויראה וזהו פי' אלה תולדות יעקב יוסף היינו תולדות הצדיק להוסיף בכ"פ לעבוד להשי"ת בכל דברי עוה"ז. בן שבע עשרה שנה ש"ע בגי' טוב היינו לאחוז במדת הטוב כנ"ל. וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו וישב לשון עכבה. אומר אני כי האדם צריך לירא מהשי"ת ולקבל עליו עומ"ש כי בלא זה אפי' כשעובד להשי"ת הוא מעורב טוב ברע וכשהוא מקבל עליו עומ"ש אז מברר הטוב מהרע וזהו אלה תולדות יעקב יוסף שצריך להוסיף בכל פעם לקבל עליו עומ"ש וזהו בן שבע עשרה שנה בגי' טוב כי אז מברר ונעשה כולו טוב:

פרשה וישב שנת תרכ"א

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען אלה תולדות יעקב יוסף כתיב ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים. אומר אני כתיב שויתי ה' לנגדי תמיד היינו אומר אני כי צריך אדם תמיד גם כשהשי"ת מתנהג עמו במדת ה' מדה"ח לשום נגדו הנגד שיהי' לו יראת שמים כדכתיב אשרי אדם מפחד תמיד שגם בעת שיש לו הטוב מה' צריך לירא ולפחד משמו ית' כדכתיב קטנתי מכה"ח ומכל האמת ודע כי על כל אלה יביאך אלקים במשפט כי כשהשי"ת מתנהג עם האדם במדה"ד ח"ו בוודאי צריך לירא מה' כדכתיב ואלקים עשה שיראו מלפניו אך גם בהטוב צריך גם כן להיות לו יראה ממנו ית' וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלקים שגם כשיהי' לו הטוב והשלום והי' ה' מדת החסד ג"כ לאלקים בחי' יראה כדכתיב קטנתי מכה"ח וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו פירש"י בקש יעקב לישב בשלוה להגביר על הרע וזהו בקש יעקב לישב בשלוה וישב יעקב בארץ מגורי אביו מלשון מגור ויגר מואב גורו לכם מפני חרב מלשון יראה וע"י היראה מתגבר עצמו על הרע כדאיתא איזה גבור הכובש את יצרו היינו ע"י מדת היראה יכול להיות התגברות על הרע. אלה תולדות יעקב יוסף היינו כי באמת הצדיק ע"י היראה יכול לעלות למעלה מכל המדות שלא יהי' לו שייכות עם עוה"ז ושלא יהי' לו מלחמת היצר כלל ע"כ אמר אלה תולדות יעקב יוסף להוסיף בכל פעם בעבודה ובזה רצה השי"ת שיהי' הבחירה תמיד ע"כ מוכרת בכל פעם לבוא למטה ממדריגתו בכדי להוסיף לעבוד לה' בהמדות וזהו בקש יעקב לישב בשלוה אמר הקב"ה לא דיין וכו' אלא שמבקשין לישב בשלוה בעוה"ז בלי מלחמת היצר קפץ עליו רוגזו לבוא לקטנות בכדי להוסיף לעבוד לה' בכל עניני עוה"ז לתקן כל המדות להעלות אותם לה' כי יש ג' קווים שבהן קיום העולם כדאיתא על שלשה דברים העולם עומד היינו חסד דין רחמים ויעקב הי' קו אמצעי ואיתא כל הלומד תורה בדו"ר פרחת לעילא היינו כי מדת אהבה הוא מדת התדבקות ומדת היראה אע"פ שהוא ענין התרחקות כי מי שירא מהדבר הוא מתרחק ממנה אבל זהו רק מיראת עונש אבל כשבא מזה ליראה עלאה לירא מה' בגין דאיהו רב ושליט אז ע"ז מתקרב להשי"ת ואיך אפשר התקרבות ע"י היראה אומר אני כי באמת השי"ת הוא א"ס והאיך אפשר לאדם לקבל מא"ס אך ע"י שאדם מצמצם עצמו ורואה בשפלותו ופחיתות ערכו ובגדלות השי"ת עי"ז השי"ת כביכול ג"כ מצמצם עצמו להשפיע לו טוב ועי"ז אפשר התקרבות מה' כדכתיב לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה כי בלא זה א"א לאדם הגשם והעב לקבל שפעו ממנו ית' אך ע"י השפלות והצמצום אז כמו שנעשה למטה כ"כ נעשה למעלה ג"כ צמצום כביכול וכ"כ ע"י זו היראה מה' אפשר ההתקרבות לשמו ית' לבוא מזה היראה לאהבה ונתדבק בה'. וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו כי יעקב מדת אהבה ויצחק מדת היראה וע"י יראה ואהבה אלה תולדות יעקב יוסף יכול להשפיע הטוב להעולם כי כתיב בראשית ברא אלקים וכתיב אמרתי עולם חסד יבנה ואיתא שהשי"ת רצה לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים שתפם כדכתיב ביום ברא ה' אלקים ארץ ושמים ועי"ז קיום העולם וכ"כ כשאדם עובד לה' באלו המדות יכול עי"ז להשפיע הטוב להעולם כי ע"י אהבה לבד א"א ההתנהגות כדאיתא אין עמך ישראל יכולים לקבל רוב טובה כי ע"י אהבה הוא התבטלות וכן ע"י יראה בלבד הו' ההרחקות ג"כ א"א אך ע"י שיתף אהבה ויראה נעשה רחמים ואפשר הקיום וההשפעה לעולם: